

تاریخ ایران پس از انقلاب اسلامی

جلد اول

«از پیروزی انقلاب تا تصرف سفارت آمریکا»

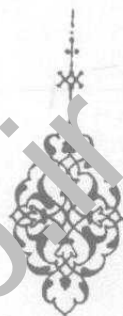
(تاریخ: ۱۳۸۵/۰۵/۰۵)

(الجزء الثاني من الجزء الأول)

AP71 رليو مياوا: پيدلج شويو

المادة ١٠٠: (١) لا يجوز...

وَالْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِي هَدَانَا لِهٰذَا وَمَا كُنَّا لَكَ شَاكِرِيْنَ

سرشناسه:

عنوان و نام پدیدآور:
مشخصات نشر:

مشخصات ظاهری:
فروست:

شابک:

وضعیت فهرست نویسی:

یادداشت:

یادداشت:

مندرجات:

موضوع:

موضوع:

شناسه افزوده:

رده بندی کنگره:

رده بندی دیویی:

شماره کتابشناسی ملی:

تاریخ ایران پس از انقلاب اسلامی، غلامرضا، ۱۳۵۳-

تاریخ ایران پس از انقلاب اسلامی / تألیف غلامرضا بهداروندیانی
تهران: مؤسسه فرهنگی هنری و انتشارات مرکز اسناد انقلاب اسلامی،
۱۳۹۸.

ج.
مؤسسه فرهنگی هنری و انتشارات، مرکز اسناد انقلاب اسلامی؛ ۱۱۰۱.

۱۱۰۲، جمهوری اسلامی؛ ۵۲،۵

دوره: ۶-۹۰۶-۹۱۹-۵۶-۱۳۹۸

۴۰۰۰۰۰ ریال: ۹-۹۰۵-۹۱۹-۱۴-۱۳۹۸ (ج. ۱)

۳۸۰۰۰۰ ریال: ۳-۹۰۷-۹۱۹-۱۴-۱۳۹۸ (ج. ۲)

فیفا

کتابنامه

نمایه

ج. ۱. از پیروزی انقلاب تا تصرف سفارت آمریکا. ج. ۲. از دولت شورای انقلاب
تا دولت شهید رجایی

ایران -- تاریخ -- جمهوری اسلامی، ۱۳۵۸-

Iran -- History -- Islamic Republic, 1979

مؤسسه فرهنگی هنری و انتشارات مرکز اسناد انقلاب اسلامی

۱۳۹۷ ت ۲ ب / ۱۵۷۰ DSR

۹۵۵/۰۸۴

۵۵۶۸۳۱۱

گرامیداشت
چهلمین سالگرد
پیروز انقلاب اسلام

عنوان: تاریخ ایام پس از انقلاب اسلامی (جلد اول)

(از پیروزی انقلاب تا تصرف سفارت آمریکا)

تألیف: ملامرضا بهاروندیانی

نظارت علمی: جواد سعیدی

نویت چاپ: اول، بهار ۱۳۸۱

شمارگان: ۱۰۰۰ قیمت: ۱۰۰۰۰ تومان

حروف چینی و لیتوگرافی: مؤسسه فرهنگی هنری و انتشارات مرکز اسناد انقلاب اسلامی

چاپ و صحافی: چاپخانه مرکز اسناد انقلاب اسلامی

شابک: ۹-۹۰۵-۴۱۹-۹۷۸-۹۶۴

ISBN: 978-964-419-905-9

شابک دوره: ۶-۹۰۶-۴۱۹-۹۷۸-۹۶۴

ISBN: 978-964-419-906-6

کلیه حقوق این اثر برای ناشر محفوظ است.

نشانی: تهران، خیابان شریعتی، نرسیده به میدان قدس، روبه روی پمپ بنزین اسدی، پلاک ۱۹۵۴،

مرکز اسناد انقلاب اسلامی. صندوق پستی ۱۹۳۹۵/۳۸۹۶ تلفن: ۲۲۲۱۱۱۹۴ تلفکس: ۲۲۲۱۱۱۷۴

www.irdc.ir

فهرست مطالب

۱۷	 مقدمه
۱۹	 پیشگفتار
بخش اول:	
۲۵	 پیروزی انقلاب
۲۷	 فصل اول: رژیم پهلوی در آستانه‌ی سقوط
۲۷	 مقدمه
۲۹	 آخرین اقدامات شاه پیش از فرار
۳۲	 فرار شاه از ایران
۴۰	 مواضع گروه‌ها پس از فرار شاه
۴۲	 راهپیمایی اربعین
۴۳	 پرسش‌های پیش روی انقلابیون
۴۵	 مأموریت هایزر در ایران
۵۰	 نظر بختیار نسبت به مأموریت هایزر
۵۱	 اعلام بازگشت امام
۵۲	 تشکیل کمیته‌ی استقبال و اقدامات آن
۵۵	 تحصن تعدادی از علما در دانشگاه تهران
۵۷	 موضع دولت بختیار در قبال ورود امام و پیامدهای آن

فصل دوم: ورود امام خمینی به ایران.....	۶۳
مقدمه.....	۶۳
موافقت دولت بختیار با ورود امام.....	۶۳
ورود امام و سخنرانی در فرودگاه مهرآباد.....	۶۴
سخنرانی امام در بهشت زهرا.....	۶۵
معرفی شورای انقلاب.....	۶۷
اهداف شورای انقلاب.....	۶۸
انتصاب مهندس بازرگان به نخست‌وزیری.....	۷۰
دلایل انتخاب بازرگان.....	۷۲
راه‌یمایی حمایت از دولت موقت.....	۷۴
واکنش بختیار به انتصاب بازرگان.....	۷۵
بازتاب خارجی انتصاب بازرگان.....	۷۶
تلاش‌های ارتش و اسلام‌پویان پایانی.....	۸۰
شکست توطئه کودتای نظام.....	۸۵
پیروزی انقلاب اسلامی.....	۸۶
بازتاب جهانی پیروزی انقلاب.....	۸۷
مواضع برخی دولت‌ها نسبت به انقلاب اسلامی.....	۸۸
فصل سوم: تحولات پس از پیروزی انقلاب.....	۹۷
مقدمه.....	۹۷
تأسیس نهادهای انقلاب.....	۱۰۰
۱- کمیته‌های انقلاب اسلامی.....	۱۰۰
۲- دادگاه‌های انقلاب.....	۱۰۲
محاکمه سران رژیم پهلوی و ضدانقلاب.....	۱۰۴
۳- سپاه پاسداران انقلاب اسلامی.....	۱۰۴
۳-۱- تشکیل گارد ملی.....	۱۰۵

۱۰۷.....	۲-۳- ادغام تشکلهای نظامی موازی
۱۰۹.....	۳-۳- مواضع گروه‌ها نسبت به تشکیل سپاه پاسداران
۱۱۰.....	۴- کمیته‌ی امداد امام خمینی
۱۱۲.....	سفر عرفات به ایران
۱۱۵.....	عزیمت امام به قم
۱۱۷.....	سخنرانی در مدرسه‌ی فیضیه
۱۱۸.....	ره‌ری امام از قم
۱۱۸.....	مواضع برخی دولت‌های مداخله‌گر در قبال انقلاب
۱۲۰.....	موضع آه ییکا
۱۲۴.....	موضع شورری
۱۲۵.....	موضع اسرائیل
۱۲۹.....	همایش تل‌آویو
۱۳۲.....	موضع امام در قبال اسرائیل
۱۳۴.....	روز جهانی قدس
۱۳۵.....	نگرانی‌های اسرائیل
۱۳۶.....	اولین جنجال سیاسی
۱۳۸.....	سفر نخست‌وزیر لیبی به ایران
۱۴۱.....	بازداشت اولین جاسوس
۱۴۳.....	عملکرد و دیدگاه‌های دولت موقت
۱۴۵.....	اختلافات دولت با امام
۱۴۶.....	ضعف دولت در مقابله با ضدانقلاب
۱۵۰.....	فعالیت ارتش و تحوّل آن
۱۵۵.....	فصل چهارم: فعالیت تشکلهای اسلامی
۱۵۵.....	مقدمه

- ۱- جامعه‌ی مدرسین حوزه‌ی علمیه‌ی قم..... ۱۵۵
- فعالیت‌های سیاسی جامعه‌ی مدرسین ۱۵۶
- ۲- جامعه‌ی روحانیت مبارز..... ۱۶۱
- ۳- حزب جمهوری اسلامی ۱۶۳
- ویژگی‌های حزب جمهوری اسلامی ۱۶۷
- ۴- گروه فجر اسلام ۱۷۰
- عملکرد گروه فجر اسلام ۱۷۳
- ۵- سازمان مجاهدین انقلاب اسلامی ۱۷۴
- ۱-۵- اقدامات سازمان مجاهدین انقلاب اسلامی ۱۷۹
- ۲-۵- بروز اختلاف در سازمان مجاهدین انقلاب اسلامی ۱۸۰
- ۳-۵- حلا در سازمان مجاهدین انقلاب اسلامی ۱۸۲
- ۶- تشکیل‌های اسلام، افشار و اصناف ۱۸۳
- فصل پنجم: آغاز فعالیت‌های سازمان انقلاب**..... ۱۸۵
- مقدمه ۱۸۵
- مداخلات آمریکا در ایران..... ۱۸۶
- اقدامات آمریکا بر ضد جمهوری اسلامی ایران ۱۸۹
- محورهای چالش ایران و آمریکا..... ۱۹۱
- ۱- اسلام سیاسی ۱۹۱
- ۲- جایگاه ژئوپلتیک ایران..... ۱۹۳
- ۳- امنیت و منافع اسرائیل ۱۹۴
- ۴- نفت و بازار منطقه ۱۹۴
- طرح تجزیه‌ی ایران ۱۹۵
- ۱- بحران کردستان ۱۹۷
- ۲- شورش در پاوه ۲۰۰

- ۳- خوزستان و خلق عرب ۲۰۲
- ۴- درگیری‌ها در آذربایجان ۲۰۵
- ۵- غائله‌ی حزب جمهوری خلق مسلمان در آذربایجان ۲۰۷
- ۶- شورش در گنبد ۲۱۱
- ۷- حوادث بلوچستان ۲۱۳

بخش دوم:

- از همه پرس تا تصرف سفارت آمریکا ۲۱۵
- فصل اول: برگزاری همه‌پرسی نظام جمهوری اسلامی ایران ۲۱۷
- مقدمه ۲۱۷
- روند برگزاری همه‌پرسی ۲۱۹
- دیدگاه‌ها پیرامون نظم این کار کشور ۲۲۰
- مواضع گروه‌ها، احزاب و شخصیت‌ها نسبت به همه‌پرسی ۲۲۲
- همه‌پرسی و پیامدهای آن ۲۲۶
- پیام امام پس از پایان همه‌پرسی ۲۲۶
- بازتاب خارجی همه‌پرسی ۲۲۷
- فصل دوم: چالش گروه‌های معارض با نظام ۲۳۱
- مقدمه ۲۳۱
- ۱- گروه فرقان و آغاز ترورها ۲۳۲
- ترور شهید سرلشکر قرنی ۲۳۴
- ترور شهید استاد مطهری ۲۳۵
- ترور شهید حاج مهدی عراقی ۲۳۶
- ترور شهید آیت‌الله محمد مفتاح ۲۳۷
- ترور شهید آیت‌الله قاضی طباطبایی ۲۳۸
- ترور آقای هاشمی رفسنجانی ۲۴۰
- سرانجام گروه فرقان ۲۴۳

- ۲- سازمان مجاهدین خلق ۲۴۳
- خط مشی سازمان مجاهدین خلق ۲۴۴
- الف: بی‌ثبات‌سازی نظام ۲۴۴
- ب: جنگ تبلیغاتی بر ضد نهادهای انقلابی ۲۴۴
- ج: ترور شخصیت‌ها و رهبران ۲۴۵
- د: ائتلاف با گروه‌های ضدانقلاب ۲۴۵
- ۳- سازمان چریک‌های فدایی خلق ۲۴۵
- ۴- حزب توده ۲۴۸
- ۵- حزب جمهوری خلق مسلمان ۲۵۰
- ۶- حزب دموکرات کردستان ایران ۲۵۶
- ۷- سازمان موکراتیک خلق (مردم) بلوچستان ۲۵۸
- ۸- کمیته آزادی بخش بلوچستان ۲۵۸
- ۹- اتحادیهی کمونسدهای ایران ۲۵۹
- ۱۰- حزب مارکسیست لنینیست، شفق سرخ ۲۶۰
- ۱۱- حزب کومله ۲۶۱
- ۱۲- حزب رنجبران ایران ۲۶۳
- ۱۳- سازمان پیکار در راه آزادی طبین کاشمر ۲۶۴
- ۱۴- اتحاد مبارزان کمونیست ۲۶۵
- ۱۵- حزب کمونیست ایران ۲۶۵
- ۱۶- حزب ایران ۲۶۹
- ۱۷- سازمان رزمندگان پیشگام مستضعفین ایران ۲۷۰
- ۱۸- سازمان سیاسی خلق عرب ۲۷۱
- ۱۹- جبهه‌ی ملی ایران ۲۷۲
- ۲۰- نهضت آزادی ایران ۲۷۴

فصل سوم: مجلس خبرگان قانون اساسی.....	۲۷۷
مقدمه.....	۲۷۷
مراحل تدوین قانون اساسی	۲۷۷
دیدگاه‌ها نسبت به تشکیل مجلس خبرگان قانون اساسی	۲۷۹
فعالیت گروه‌ها در انتخابات خبرگان	۲۸۱
برگزاری انتخابات مجلس خبرگان	۲۸۵
انجام مجلس خبرگان قانون اساسی	۲۸۷
ترتیب مجلس خبرگان و عملکرد آن	۲۸۸
مخالفان اصل «آیت فقیه» در قانون اساسی	۲۸۹
۱- جبهه‌ی ملی، نهضت آزادی و دولت موقت	۲۹۰
۲- حزب جمهوری خلق مسلمان	۲۹۰
۳- سازمان مجاهدین خلق	۲۹۱
۴- آیت‌الله شریعتمداری	۲۹۱
۵- برخی از اعضای مجلس خبرگان قانون اساسی	۲۹۲
طرح انحلال مجلس خبرگان و برخورد امام	۲۹۵
فصل چهارم: تأسیس چند نهاد انقلابی	۲۹۹
مقدمه	۲۹۹
۱- بنیاد مستضعفان	۲۹۹
۲- بنیاد مسکن انقلاب اسلامی	۳۰۱
۳- جهاد سازندگی	۳۰۳
۴- نماز جمعه	۳۰۵
۵- سازمان عقیدتی سیاسی ارتش	۳۰۶
۶- نهضت سوادآموزی	۳۰۸
۷- بنیاد شهید	۳۱۰
۸- بسیج مستضعفین	۳۱۱

فصل پنجم: تصرف سفارت آمریکا و پیامدهای آن	۳۱۵
مقدمه	۳۱۵
دلایل تصرف سفارت آمریکا	۳۱۶
۱- مداخلات آمریکا و امکان توطئه‌ی مجدد در ایران	۳۱۷
۲- ورود شاه به آمریکا	۳۱۸
۲-۱- از فرار تا مرگ شاه	۳۲۰
۲-۲- واکنش بعضی از شخصیت‌های سیاسی نسبت به مرگ شاه	۳۲۱
۳- ملاقات نخست‌وزیر با برژینسکی	۳۲۳
۴- تصرف سفارت آمریکا	۳۲۶
آلایه‌ها، دانشجویان مسلمان پیرو خط امام	۳۲۷
انتشار اسناد سفارت آمریکا	۳۳۰
فرار شش دیپلمات آمریکایی با همکاری سفارت کانادا	۳۳۲
مواضع مختلف در قبال تصرف سفارت آمریکا	۳۳۴
موضع امام خمینی	۳۳۴
استعفای دولت موقت	۳۳۵
موضع شورای انقلاب اسلامی	۳۳۹
مواضع گروه‌های سیاسی	۳۴۰
الف: احزاب و گروه‌های اسلامی	۳۴۱
ب: احزاب و گروه‌های معارض	۳۴۲
مجاهدین خلق	۳۴۲
چریک‌های فدائی خلق	۳۴۳
جبهه‌ی ملی ایران	۳۴۵
اقدامات آمریکا پس از تصرف سفارت	۳۴۶
۱- اعزام نماینده به تهران	۳۴۷
۲- توسل به استفاده از میانجی برای حل بحران	۳۴۸

۳- اعمال فشارهای اقتصادی.....	۳۴۹
۴- توسل به مراجع بین‌المللی برای اعمال فشار بر ایران.....	۳۴۹
۵- قطع روابط سیاسی - اقتصادی.....	۳۵۰
۶- عملیات نظامی برای آزادی گروگان‌ها.....	۳۵۰
مواضع دولت‌های بزرگ.....	۳۵۱
پیامدهای تصرف سفارت آمریکا.....	۳۵۵
الف. پیامدهای داخلی.....	۳۵۶
ب. پیامدهای خارجی.....	۳۵۶
۱- تغییر آمیختگی.....	۳۵۶
۲- افزایش نفوذ ایران.....	۳۵۷
۳- جنگ عراق بر ضد جمهوری اسلامی ایران.....	۳۵۷
۴- حل و فصل بخشی از اختلافات در قالب «بیانیه‌ی الجزایر».....	۳۵۸
۵- شکست کارتر در انتخابات.....	۳۵۸
پیوست‌ها.....	۳۵۹
روزنگار وقایع مهم پیروزی انقلاب اسلامی.....	۳۸۹
کتابنامه.....	۳۹۹
نمایه.....	۴۱۹

مقدمه

مروری بر سند اجمالی و گذرا بر تاریخچه و تحولات ایران پس از پیروزی انقلاب اسلامی ضمن نشان دادن علائق انقلاب اسلامی ایران، متضمن شناخت افراد، گروه‌ها و جریان‌های مختلف در رصدهای سیاسی ایران در جریان پیروزی انقلاب اسلامی است. در ایران اسلامی انقلابی بزرگ به وقوع پیوسته بود که پس‌لرزه‌های آن در منطقه و اقصی نقاط عالم احساس می‌شد. استکبار جهانی که با پیروزی انقلاب اسلامی با طرد و پرخاش ملت مسلمان ایران از کشور رانده شده بود، سر تک‌پوی بازگشت دوباره سناریوهای مختلفی را طراحی کرد که هر کدام از آنها برای سقوط حکومتی در شرایط متعارف کافی بود. اما نیروی عظیم انقلاب که برگرفته از رهبری الهی امام خمینی و متابعت مردمی مؤمن و دلیر بود، توانست بر تمامی این بحران‌ها غالب شود و نظام اسلامی را به سمت تثبیت و استقرار هدایت نماید. شرح و تصویر این روند و غلبه‌ی نظام جمهوری اسلامی بر بحران‌های داخلی و خارجی موضوع کاوش و پژوهش دفتر حاضر است.

مجموعه‌ی پیش‌رو با هدایت و نظارت یکی از پیشکسوتان و مبارزان انقلاب اسلامی تدوین شده است که با بهره‌گیری از انبوه اسناد و مدارک درصدد تبیین نحوه‌ی پیروزی انقلاب اسلامی و مجاهدت‌های امام خمینی (ره) و ملت ایران در راه غلبه بر موانع و سوانح داخلی است. شرح موجز اما مستند، و بیان و قلم شیوا و ساده‌ی نویسندگان در شرح حوادث مختلف سال‌های اول انقلاب از ویژگی‌های این اثر است که خواننده را تا پایان با خود همراه می‌کند.

مرکز اسناد انقلاب اسلامی در راستای انتقال و تبیین تحولات و وقایع انقلاب اسلامی به نسل حاضر و نسل‌های آینده اقدام به انتشار این مجموعه کرده است. در پایان ضمن تقدیر از

نویسندگان این مجموعه، از همکاران پرتلاش در مؤسسه‌ی فرهنگی هنری تشکر و قدردانی می‌شود.

مرکز اسناد انقلاب اسلامی

www.ketab.ir